ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 21.12.2021
COM(2021) 830 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Υπόδειγμα συμφωνίας συνεργασίας κατά τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2019, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 και (ΕΕ) 2016/1624

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου[1], με τον οποίο συστάθηκε ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (υπό την ονομασία ευρωπαϊκός οργανισμός για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης), ο οποίος αναφέρεται συνήθως ως Frontex (στο εξής: Οργανισμός), προέβλεπε ότι ο Οργανισμός «*μπορεί να συνεργάζεται με τις αρχές τρίτων χωρών που είναι αρμόδιες για θέματα που καλύπτει ο παρών κανονισμός, στο πλαίσιο συμφωνιών συνεργασίας που συνάπτονται με τις αρχές αυτές, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της συνθήκης*»[2]. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/1624[3], ο οποίος αντικατέστησε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου το 2016, περιείχε την ίδια διάταξη, αυτή τη φορά όμως οι συμφωνίες θα έπρεπε να συνάπτονται «*σύμφωνα με το δίκαιο και την πολιτική της Ένωσης*».[4] Επί του παρόντος βρίσκονται σε ισχύ 18 συμφωνίες συνεργασίας με αρχές διαχείρισης των συνόρων τρίτων χωρών[5], από τις οποίες όλες εκτός από δύο[6] καταρτίστηκαν στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου.

2. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Το 2019 άρχισε να ισχύει ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896[7], ο οποίος αναφέρεται συνήθως ως κανονισμός για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή (στο εξής: κανονισμός). Βάσει του κανονισμού, «*ο Οργανισμός μπορεί να συνεργάζεται, στο βαθμό που απαιτείται για την εκπλήρωση των καθηκόντων του, με τις αρχές τρίτων χωρών που είναι αρμόδιες για θέματα που καλύπτει ο παρών κανονισμός*»[8]. Ο Οργανισμός, όταν συνεργάζεται με τις αρχές τρίτων χωρών, πρέπει να ενεργεί στο πλαίσιο της πολιτικής εξωτερικής δράσης της Ένωσης, με τη στήριξη αντιπροσωπειών της Ένωσης και, κατά περίπτωση, αποστολών και επιχειρήσεων της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας και σε συντονισμό με αυτές[9]. Ο κανονισμός ορίζει ότι ο Οργανισμός ενεργεί στο πλαίσιο των συμφωνιών συνεργασίας που συνάπτονται με τις αρχές τρίτων χωρών σε θέματα που «*αφορούν τη διαχείριση της επιχειρησιακής*

---

1 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2004, σχετικά με τη σύσταση ευρωπαϊκού οργανισμού για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης *(ΕΕ L 349 της 25.11.2004, σ. 1).*

2 *Άρθρο 14* του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου.

3 Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1624 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2016, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 863/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου και της απόφασης 2005/267/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 251 της 16.9.2016, σ. 1).

4 Άρθρο 54 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1624.

5 Υπηρεσία Συνοριοφυλακής της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Ασφάλειας της Ρωσίας, Κρατική Υπηρεσία Συνοριοφυλακής της Ουκρανίας, Υπηρεσία Συνοριοφυλακής της Μολδαβίας, Υπουργείο Εσωτερικών της Γεωργίας, Υπουργείο Εσωτερικών της Σερβίας, Υπουργείο Εσωτερικών της Αλβανίας, Υπουργείο Ασφάλειας της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας των Ηνωμένων Πολιτειών, Αστυνομική Διεύθυνση του Μαυροβουνίου, Κρατική Επιτροπή Συνόρων της Λευκορωσίας, Υπηρεσία Συνόρων του Καναδά, Εθνική Αστυνομία του Πράσινου Ακρωτηρίου, Υπηρεσία Μετανάστευσης της Νιγηρίας, Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας της Αρμενίας, Υπουργείο Εξωτερικών της Τουρκίας, Κρατική Υπηρεσία Συνόρων του Αζερμπαϊτζάν, Υπουργείο Εσωτερικών του Κοσόβου, Υπουργείο Εσωτερικών της Βόρειας Μακεδονίας.

6 Υπουργείο Εσωτερικών της Γεωργίας και Υπουργείο Εσωτερικών της Αλβανίας.

7 Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2019, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 και (ΕΕ) 2016/1624 (ΕΕ L 295 της 14.11.2019, σ. 1).

8 Άρθρο 73 παράγραφος 1.

9 Άρθρο 73 παράγραφος 2.

συνεργασίας»[10]. Η συμφωνία συνεργασίας πρέπει να προσδιορίζει το πεδίο, τη φύση και τον σκοπό της συνεργασίας[11].

Για να μπορεί ο Οργανισμός να αρχίσει επίσημες διαπραγματεύσεις για συμφωνία συνεργασίας, πρέπει να λάβει την έγκριση της Επιτροπής. Πριν από τη σύναψη συμφωνίας συνεργασίας, αυτή πρέπει να εγκριθεί από το διοικητικό συμβούλιο του Οργανισμού. Οι προτάσεις αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου σχετικά με τις συμφωνίες συνεργασίας με τρίτες χώρες απαιτείται να υπερψηφιστούν από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου που εκπροσωπούν τα κράτη μέλη που συνορεύουν με την οικεία τρίτη χώρα[12]. Τέλος, ο Οργανισμός πρέπει να έχει παράσχει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο «*λεπτομερείς πληροφορίες όσον αφορά τα μέρη της συμφωνίας συνεργασίας και το προβλεπόμενο περιεχόμενο*» και υποχρεούται να δημοσιοποιεί τις συμφωνίες συνεργασίας με δική του πρωτοβουλία. [13]

3. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο κανονισμός καλεί την Επιτροπή να καταρτίσει υπόδειγμα για τις συμφωνίες συνεργασίας κατόπιν διαβούλευσης με τον Οργανισμό, τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων και άλλους αρμόδιους ενωσιακούς οργανισμούς, φορείς ή υπηρεσίες[14]. Το εν λόγω υπόδειγμα πρέπει να περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις εγγυήσεις προστασίας των δεδομένων[15].

Κατά συνέπεια, το υπόδειγμα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ειδικές διατάξεις:

- το άρθρο 1 προβλέπει το πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας συνεργασίας, το οποίο περιλαμβάνει τη σταδιακή ανάπτυξη επιχειρησιακής συνεργασίας προς μια βιώσιμη επιχειρησιακή εταιρική σχέση στον τομέα της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων·
- το άρθρο 2 περιγράφει τον σκοπό της συμφωνίας συνεργασίας, ο οποίος είναι η προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων, η προστασία των εξωτερικών συνόρων και η διευκόλυνση της εφαρμογής των διαδικασιών επιστροφής·
- το άρθρο 3 προβλέπει το ευρύ φάσμα πιθανών τρόπων επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των πλευρών·
- το άρθρο 4 διασφαλίζει τον πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων ανά πάσα στιγμή σε σχέση με την εφαρμογή της συμφωνίας συνεργασίας και προβλέπει ότι ο υπεύθυνος θεμελιωδών δικαιωμάτων και οι παρατηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων του Οργανισμού διασφαλίζουν τον εν λόγω σεβασμό·
- το άρθρο 5 επιτρέπει στις πλευρές να ανταλλάσσουν, να κοινοποιούν ή να διαδίδουν πληροφορίες στο πλαίσιο του EUROSUR, υπό όρους που πρέπει να προσαρτώνται στη συμφωνία·

[10] Άρθρο 73 παράγραφος 4.
[11] Άρθρο 73 παράγραφος 4.
[12] Άρθρο 100 παράγραφος 3.
[13] Άρθρο 76 παράγραφος 4 και άρθρο 114 παράγραφος 2, αντίστοιχα.
[14] Άρθρο 76 παράγραφος 2.
[15] Άρθρο 76 παράγραφος 2.

- το άρθρο 6 ρυθμίζει την ανταλλαγή ευαίσθητων μη διαβαθμισμένων πληροφοριών και απαγορεύει την ανταλλαγή διαβαθμισμένων πληροφοριών χωρίς τη σύναψη χωριστού διοικητικού διακανονισμού μεταξύ του Οργανισμού και της τρίτης χώρας·
- το άρθρο 7 περιέχει διατάξεις για την περαιτέρω διαβίβαση και τη διασφάλιση της κατάλληλης εμπιστευτικότητας των πληροφοριών που λαμβάνονται στο πλαίσιο της προκείμενης συμφωνίας·
- το άρθρο 8 απαριθμεί τους κανόνες σχετικά με την επεξεργασία και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα·
- το άρθρο 9 προβλέπει ότι η τρίτη χώρα ενημερώνει εκ των προτέρων τα αρμόδια όργανα της Ένωσης σε περίπτωση που λάβει γνώση για ισχυρισμούς περί απάτης, διαφθοράς ή άλλων παράνομων δραστηριοτήτων που ενδέχεται να θίξουν τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- το άρθρο 10 επιτρέπει στις πλευρές να καταρτίζουν με συμφωνία τους σχέδια συνεργασίας και να ορίζουν συντονιστές για την εφαρμογή της συμφωνίας συνεργασίας·
- το άρθρο 11 διευκρινίζει ότι η χρηματοδότηση της συμμετοχής των αρχών της τρίτης χώρας σε δραστηριότητες που διοργανώνονται ή συντονίζονται από τον Οργανισμό πρέπει να συμφωνείται χωριστά·
- το άρθρο 12 ρυθμίζει τον τρόπο επίλυσης των διαφορών που αφορούν την ερμηνεία της συμφωνίας·
- το άρθρο 13 υπογραμμίζει ότι η συμφωνία συνεργασίας δεν αποτελεί νομικά δεσμευτική πράξη·
- το άρθρο 14 περιγράφει τη διαδικασία για την εφαρμογή, την τροποποίηση και τη διακοπή της συμφωνίας.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το γεγονός ότι ο κανονισμός απαιτεί από τον Οργανισμό να συνεργάζεται με τρίτες χώρες για τους σκοπούς της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων και της μεταναστευτικής πολιτικής υπογραμμίζει τη σημασία της συνεργασίας αυτής για την εκπλήρωση της αποστολής του Οργανισμού, την ενίσχυση της ασφάλειας των συνόρων της Ένωσης και την προώθηση των ευρωπαϊκών προτύπων ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων. Το υπόδειγμα συμφωνίας συνεργασίας καθορίζει ένα πλαίσιο για τη συνεργασία μεταξύ του Οργανισμού και των αρμόδιων αρχών διαχείρισης των συνόρων τρίτων χωρών. Αν και ο Οργανισμός θα πρέπει να χρησιμοποιεί αυτό το υπόδειγμα ως αφετηρία για κάθε διαπραγμάτευση συμφωνίας συνεργασίας με τρίτη χώρα, τα τελικά κείμενα των εν λόγω συμφωνιών αναγκαστικά θα διαφέρουν, ανάλογα με τις διαφορετικές πραγματικότητες κάθε διαπραγματευόμενου εταίρου και τους διαφορετικούς στόχους της Ένωσης σε σχέση με τους εν λόγω εταίρους. Ο Οργανισμός θα πρέπει, ωστόσο, να προσπαθεί να διαφυλάσσει την ουσία του υποδείγματος για τις συμφωνίες συνεργασίας κατά τη διάρκεια των εν λόγω διαπραγματεύσεων.